



# KOLUMBIA

SCENARIUSZ LEKCJI

---

## SZANUJ DRUGIEGO CZŁOWIEKA





Czas trwania  
45 minut



## TEMAT

# SZANUJ DRUGIEGO CZŁOWIEKA

Zaaranżuj salę do pracy w grupach. Wydrukuj materiały z załączonej płyty. Przygotuj projekcję fragmentów filmu zamieszczonych na płycie. Przed zajęciami zapoznaj się z całym odcinkiem dostępnym na stronie [www.kulczykfoundation.org.pl](http://www.kulczykfoundation.org.pl).



## DLACZEGO WARTO PORUSZYĆ TEN TEMAT

Szacunek dla człowieka jest fundamentem jego godności. Ludzie potrzebują, by ich szanowano. To powoduje, że mogą podejmować różne zadania, mogą mierzyć się z wyzwaniami, są gotowi pokonywać trudności. Doświadczanie braku szacunku sprawia, że człowiek traci motywację do działania, do pracy nad sobą, nie widzi sensu, celu w codziennym działaniu, często w swoim całym życiu.



## CĘLE ZAJĘĆ

Może uda się zrobić z uczniami jeden krok, może dwa, a może aż trzy. Zawsze będzie to Wasz wspólny sukces – Twój i Twoich uczniów!

**Krok 1 – WIEM:** Uczzeń wie, że brak szacunku ze strony innych obniża poczucie własnej wartości.

**Krok 2 – CZUJĘ:** Potrafi określić, jak czuje się osoba, której nie okazuje się szacunku.

**Krok 3 – POMAGAM:** Uczzeń wyraża gotowość budowania relacji z innymi ludźmi opartych na szacunku.

## WPROWADZENIE DO ZAJĘĆ

Powiedz uczniom, aby wyobrazili sobie taką sytuację: wchodzicie do małego sklepu, ponieważ chcecie kupić kilka drobiazgów. Trochę się spieszycie, więc chcecie szybko zrobić zakupy. Otwieracie drzwi. Nie możecie wejść do środka, bo coś po drugiej stronie je blokuje. Siłujecie się z nimi, w końcu ustępują. Wchodzicie i widzicie, że wielka paczka tarasuje wejście do sklepu. Musicie przez nią przeskoczyć, bo nie przejście dalej, a nie macie siły jej przesunąć – jest bardzo ciężka. Mówicie dzień dobry i... cisza. Powtarzacie jeszcze raz, ale głośniejszym głosem. Z zaplecza wychodzi pani z talerzem w ręce. Siada za ladą i zaczyna jeść, nie zwracając na was uwagi. Stoicie cierpliwie i czekacie, aż zwróci na was uwagę. Ona tymczasem wyjmuje telefon i zaczyna rozmowę, jakby was nie było. Stoicie i czekacie dalej...

Zapytaj uczniów:

- Co macie ochotę zrobić? Dlaczego?
- Jak się czujecie w tej sytuacji?
- Czym jest szacunek dla drugiego człowieka?
- W jaki sposób wyraża się szacunek do drugiego człowieka?

## Wskazówka:

Zwróć uwagę uczniów na widoczny w zachowaniu brak szacunku dla drugiego człowieka, dla klienta. Zwróć także ich uwagę na emocje, których doświadcza osoba w sytuacji braku szacunku dla niej. Podkreśl, że osoba w takiej sytuacji czuje się bezradna, upokorzona, „nieobecna”, ma poczucie, że się jej nie szanuje, nie szanuje się jej potrzeb. Zaznacz, że szacunek przejawia się uwagą skierowaną na drugiego człowieka, spojrzeniem mu w oczy, słuchaniem tego, co chce powiedzieć, wchodzeniem z nim w interakcję, reagowaniem na jego komunikaty i potrzeby.

Dalszy ciąg scenariusza na stronie 16



Catalina Escobar – silna kobieta, która daje siłę innym.

KOLUMBIA:  
kraj pięknej  
przyrody  
i koszmaru  
nastoletnich matek

## PO DWÓCH STRONACH RÓWNIKA

Kolumbia, a właściwie Republika Kolumbii, leży w północno-zachodniej części Ameryki Południowej. To kraj o powierzchni prawie czterokrotnie większej od Polski, który zajmuje obszar 1 139 825 km<sup>2</sup>. Liczba ludności wynosi około 47,6 mln. Stolicą jest Bogota, położona w centralnej części państwa. Kolumbia graniczy z Wenezuelą, Brazylią, Ekwadorem, Peru i Panamą. Jako jedyny kraj na tym kontynencie ma dostęp zarówno do Morza Karaibskiego, jak i Oceanu Spokojnego.



Podopieczne Juanfe uczą się stawiania granic i szacunku do samych siebie.

Choć Kolumbia znajduje się w klimacie równikowym, nie brak tu górskiego środowiska. W regionie wzdłuż wybrzeża oraz równika średnia roczna temperatura przekracza 25°C, a opady wahają się pomiędzy 1000 a 2000 mm rocznie. Na obszarach górskich temperatury spadają wraz z wysokością (od +24°C do -12°C), a roczna suma opadów jest bardzo zróżnicowana.

Główne rzeki tego kraju to: Magdalena wpadająca do Morza Karaibskiego, oraz Orinoko, wzdłuż której na krótkim odcinku biegnie granica z Wenezuelą. Na południu Kolumbii trafimy na dopływy najdłuższej rzeki świata – Amazonki.

Czytaj dalej strona 16

## MIĘDZY SZCZYTAMI ANDÓW A NIZINĄ AMAZONKI

Ze względu na ukształtowanie terenu obszar Kolumbii możemy podzielić na trzy duże regiony. Na zachodzie dominują majestatyczne Andy, natomiast na wschodzie znajdują się dwie duże niziny: Amazonki i Orinoko. Kraj ten charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem wysokości, gdyż najniższy położony punkt to brzeg Oceanu Spokojnego, czyli 0 m n.p.m., najwyższa zaś góra – Cristobal Colon (szczyt Krzysztofa Kolumba) – ma wysokość 5775 m n.p.m. Ze względu na tak duże różnice wysokości względnej nie można mówić o jednym charakterystycznym typie krajobrazu Kolumbii.

Wzdłuż równika rozciąga się las równikowy z gęszczeniem drzew, lianami i licznymi gatunkami ptaków oraz owadów. Na Nizinie Orinoko dominuje sawanna z wysokimi trawami, niskimi drzewami i roślinami potrafiącymi magazynować wodę, które nazywają się *llanos*. W górach mamy do czynienia z piętrowym układem roślinności.

Ponieważ kraj ten leży na styku płyt litosfery – płyty południowoamerykańskiej z płytą kokosową oraz karaibską, dochodzi tu często do trzęsień ziemi, wybuchów wulkanów, a także fal tsunami. W strefie Morza Karaibskiego pojawiają się niszczycielskie huragany, które zagrażają wyspiarskiej części tego kraju, natomiast powodziami zagrożone są zarówno obszary wysokogórskie, jak i nizinne. Kolumbia zmagą się z wieloma kataklizmami przyrodniczymi, które często pochłaniają wiele istnień ludzkich, zwierząt i gospodarstw domowych.



Dzieciństwo w trudnych warunkach.

## KRAJ BIAŁEGO PROSZKU

W krajobrazie Kolumbii wyróżniają się plantacje krasnodrzewu pospolitego. To z niego wytwarza się kokainę. W Ameryce Południowej liście z tego krzewu były i nadal są używane jako używka, która ma usuwać zmęczenie i głód. W dzisiejszych czasach to przede wszystkim źródło milionów dolarów dla właścicieli karteli narkotykowych.

Czytaj dalej na stronie 17



## ZAPOWIEDŹ PROJEKCJI FILMU

Zasugeruj uczniom, aby wyobrazili sobie sytuacje, w których ludzie traktowani są bez należącego im szacunku. Konsekwencje takiego życia bez szacunku ze strony innych są długotrwałe i brzemiennie w skutkach. Zwróć uwagę, aby uczniowie wsłuchali się uważnie w słowa młodej bohaterki reportażu.



## PROJEKCJA FILMU



Slumsy to świat, w którym dzieci też chcą być szczęśliwe.



## REFLEKSJA PO FILMIE

Bezpośrednio po projekcji porozmawiaj z uczniami. Mogą Ci pomóc np. następujące pytania:

- Jak wyglądało życie podopiecznych Cataliny, zanim trafiły do jej fundacji?
- Dlaczego, osoby, którym inni nie okazują szacunku, mogą gorzej sobie radzić w życiu?
- Czego podopieczne Cataliny muszą nauczyć się w pierwszej kolejności?

### Wskazówka:

Zwróć uwagę, że wzajemny szacunek i życzliwość są podstawą budowania więzi w relacjach społecznych. Jeżeli nie ma między ludźmi wzajemnego szacunku, ich relacje są nieprawidłowe – krzywdzące. Prowadzą do upokorzeń. Powtarzające się sytuacje braku szacunku powodują, że osoby, które tego doświadczają, mają trudności, by radzić sobie w życiu, ponieważ nie szanowano ich potrzeb, nie liczone się z nimi, traktowano przedmiotowo. Zwróć uwagę, że podopieczne fundacji prowadzonej przez Catalinę właśnie w taki sposób były (są) traktowane przez osoby ze swojego otoczenia.

dalszy ciąg scenariusza na stronie 17



Tatiana Ramos Bello – podopieczna fundacji Juanfe z córeczką.

## ZADANIE

### Gdy zabraknie szacunku

Podziel uczniów na zespoły. Wróć do sytuacji z początku lekcji. Zaproponuj przygotowanie scenek typu drama. Rzuć pomysł, by uczniowie podzielili się na zespoły 4-osobowe. Najpierw dwie osoby z każdego zespołu odegrają opisaną na wstępie sytuację.

Po odegraniu tej scenki, daj uczniom czas na krótką rozmowę podsumowującą. Niech podzielą się swoimi refleksjami.

Teraz zaproponuj dalszą część zadania. Niech każdy z zespołu wybierze dla siebie rolę: klienta, sprzedawcy, dodatkowej osoby lub obserwatora. Zaproponuj uczniom, by sami określili, kim będzie „dodatkowa osoba” i jaka będzie jej rola w odgrywanej sytuacji. To może być np. ktoś, kto zareaguje jakoś na sytuację braku szacunku.

#### Wskazówka:

Zadbaj o bezpieczeństwo emocjonalne uczniów. Weź pod uwagę sytuację w klasie, np. jakieś dziecko jest wykluczane, nieśmiałe itd. Dokonaj takiego podziału na zespoły, aby każdy uczeń czuł się komfortowo.

## ROZMOWA

Zapytaj uczniów:

- Jak czuli się w swoich rolach?
- Czego doświadczyli?
- Co zmieniło się w sytuacji klienta?
- Co spowodowało, że jego sytuacja została zmieniona?

Dalszy ciąg scenariusza na stronie 18



Kolumbia jest światowym zagłębiem kokainowym. Jak do tego doszło? Należy tu wspomnieć o Pablo Escobarze, człowieku, który rozwinął ten przerażający interes w Kolumbii. To osoba, w stosunku do której można użyć stwierdzenia: „od zera do milionera”, ale niestety w negatywnym znaczeniu.

W latach 80. XX wieku Escobar stał się głównym baronem narkotykowym świata. To on kontrolował znaczącą część narkotyków przetrzucanych do Meksyku, Dominikany, a następnie do USA. Nietrudno mu było znaleźć potencjalnych pracowników w kraju, gdzie głód, bieda i brak funduszy to chleb powszedni. I choć sam Escobar został zastrzelony w grudniu 1993 roku, to karatele nadal działają i mają się dobrze.

## ŻYCIE W KULTURZE MACHO

*Macho*, czyli samiec. Od tego słowa pochodzi termin *machismo* – silne poczucie męskości i dumy. Sprowadza się ono przede wszystkim do ograniczania wolności kobiet, które powinny zajmować się tylko domem i dziećmi oraz nie mają prawa do własnego zdania.

Wszzechobecna przemoc wzmocniana jest trwającą od ponad 50 lat wojną domową między kartelami narkotykowymi. Bezwzględność, zagrożenie życia i śmierć bliskich to codzienność milionów Kolumbijczyków.

Osoby, których bliscy pracowali dla mafii, znajdują się często w sytuacji bez wyjścia. Porzucają dom na wsi, gdyż boją się zemsty ze strony karteli, ale trafiają do miasta, gdzie znajdują lokum tylko w slumsach. Tu zaś czeka je brak szkoły dla dzieci, czystej wody, a do tego gangi i strzelaniny. Tu nikogo nie dziwi trzynastolatka w ciąży.

.....  
Czytaj dalej na stronie 18



Fundacja Juanfe zapewnia edukację i wsparcie dla młodych matek.

Dobrze, że w tak brutalnym świecie znalazła się Catalina Escobar i jej fundacja Juanfe. Choć nosi to samo nazwisko co słynny boss narkotykowy, walczy z tym złym światem. To dzięki jej pomocy młode matki dostają szansę na powrót do normalnego życia i alternatywę na lepszą przyszłość dla siebie i swoich dzieci. Dzięki Juanfe uczą się zawodu, mają zapewnioną opiekę dla swoich maluchów, ciepły posiłek i pomoc w znalezieniu pracy. Catalina daje im także wsparcie psychiczne i jasno mówi, że nikt nie może ich bić i wykorzystywać. To wielki krok ku innemu życiu. ■



Macierzyństwo nastolatek to bardzo częste zjawisko w Kolumbii



Dzięki Juanfe młode matki mają szansę na lepszą przyszłość dla siebie i swoich dzieci.

## PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Poprowadź uczniów przez następujące etapy:

1. Uświadomienie im ich wiedzy na temat sytuacji drugiego człowieka (**WIEM**);
2. Zwrócenie uwagi na rolę emocjonalnego zrozumienia czyjegoś problemu i utożsamienia się z tą osobą (**CZUJĘ**);
3. Podjęcie decyzji o aktywnej pomocy (**POMAGAM**).

### WIEM:

Zwróć uwagę uczniów, że szacunek okazywany innym jest podstawą poczucia godności i własnej wartości. Osoba, która doświadcza braku szacunku, może tracić szacunek do siebie, ale też może nie szanować innych ludzi.

### CZUJĘ:

Podkreśl w podsumowaniu, że jeżeli ktoś nie okazuje nam szacunku, czujemy się upokorzeni.

### POMAGAM:

Osobie upokarzanej trudno jest przerwać tę sytuację. Często potrzebny jest ktoś z zewnątrz („dodatkowa osoba”), jak bohaterka reportażu Catalina Escobar, która zmienia relację między ludźmi, uczy odnoszenia się do innych z szacunkiem. Szacunek dla drugiego człowieka wyrażamy w różnych formach. Zwróć uwagę uczniów, że Catalina podchodzi do swoich podopiecznych, spogląda im w oczy, przytula, uważnie słucha tego, co mówią. Powiedz uczniom, że każdy z nich może być „ambasadorem szacunku”. Zapytaj, w jaki sposób okazują szacunek ludziom, których spotykają na co dzień? Niech uczniowie zapiszą na karteczkach własne sposoby okazywania szacunku. Zapewnij ich, że karteczki pozostaną anonimowe. Na kolejną lekcję stwórz listę sposobów zaproponowanych przez uczniów. Możecie na ten temat porozmawiać.